

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kansallinen ilmastopolitiikka 2016

Ympäristöministeriö
Rakennetun ympäristön osasto

Ilmastopolitiikka

Kansainväliset ilmastoneuvottelut (UNFCCC)

- Pariisin ilmastokokous 2015: sopimus, jolla ilmastopäästöjä vähennetään vuoden 2020 jälkeen maailmanlaajuisesti.

EU:n ilmastopolitiikka

- EU:n päästövähennystavoite toteutetaan yhteisesti jäsenmaiden kesken
- EU on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 40 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 1990 . Jäsenvaltiokohtaiset päästövähennystavoitteet (EU:n ilmastopaketti 2030)

Kansallinen ilmastopolitiikka

- Hallitusohjelman kärkihanke: Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti:
 - Kansallinen energia- ja ilmastostrategia 2030 (TEM)
 - Ilmastolain mukainen keskipitkän aikavälin suunnitelma (YM)

Hallitusohjelman energialinjaus

- Päästöttömän, uusiutuvan energian käyttöä lisätään kestävästi niin, että sen osuus 2020-luvulla nousee yli 50 prosenttiin.
- Luovutaan hiilen käytöstä energiantuotannossa 2020-luvun aikana.
- Puolitetaan tuontiöljyn käyttö kotimaan tarpeisiin 2020-luvun aikana.
- Nostetaan liikenteen uusiutuvien polttoaineiden osuus vuoteen 2030 mennessä 40 prosenttiin.

Sekoitevelvoite biopolttoaineiden vähimmäismäärälle bensiinissä ja dieselissä. Sähköautomäärän arvioidaan nykytoimin yltävän yhteensä n. 120 000 vuoteen 2030, joista vajaa puolet täyssähköautoja. Määrän merkittävä lisääminen vaatii uusia tukia.

Hallitusohjelman kärkihanke

BIOTALOUS JA PUHTAAT RATKAISUT

1. Hiilettömään puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti

Energia- ja
ilmastostrategia
(TEM 2016)

Keskipitkän aikavälin
ilmastopolitiikan
suunnitelma
(YM 5/ 2017)

Energia- ja ilmastostrategia

Energia- ja ilmastostrategiassa linjataan kokonaisvaltaisesti politiikkatoimista, joilla saavutetaan kansallisesti ja EU-tasolla asetettuja energia- ja ilmastotavoitteita. TEM koordinoi valmistelua

Strategia vastaa seuraavansiin kysymyksiin:

- Kuinka saavutetaan hallitusohjelman tavoite uusiutuvan energian osuudelle, hiilen energiakäytöstä luopumiselle ja tuontiöljyn käytön puolittamiselle? Nämä tavoitteet ovat osa kärkihanketta ”Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti”.
- Kuinka Suomi täyttää EU:n 2030 energia- ja ilmastotavoitteet? Euroopan unioni on sitoutunut vähentämään päästöjään vähintään 40 prosenttia ja lisäämään uusiutuvan energian osuuden 27 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.
- Kuinka Energiaunionin tavoitteet saavutetaan?

Strategia annetaan selontekona eduskunnalle vuoden 2016 lopulla.

Energia- ja ilmastostrategian valmistelu

Laaditaan perusskenaario jo aiemmin päätettyjen politiikkatoimien pohjalta. Perusskenaariota kutsutaan WEM-skenaarioksi (With Existing Measures). Se kuvaa tilanteen, johon edettäisiin ilman uusia lisätoimia. Valmistui 15.6

Strategiatyön edetessä ministerityöryhmä linjaa politiikkatoimet, joiden pohjalta valmistellaan politiikkaskenaario eli WAM-skenaario (With Additional Measures). Tämä skenaario kuvaa tilanteen, johon näillä uusilla lisätoimilla edettäisiin.

Politiikkatoimet

Kaikilta sektoreilta ehdotuksia uusiksi politiikkatoimiksi

Politiikkaskenaario sisältää uudet, energiaan ja ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät politiikkatoimet, jotka linjataan energia- ja ilmastostrategiassa

Valmistuu syksyllä 2016

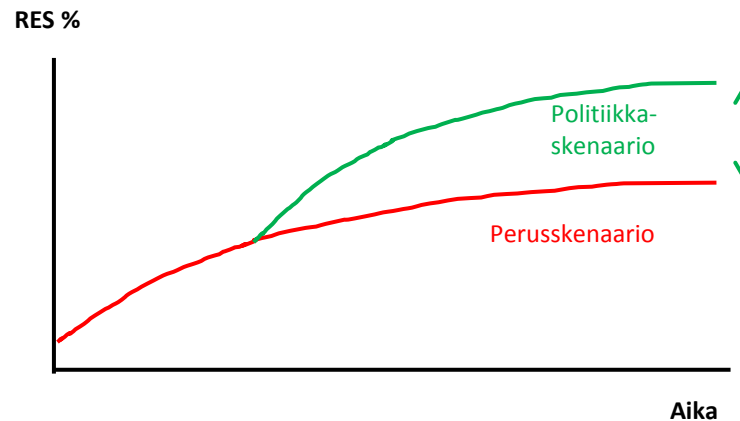
Toimien vaikutusten arviointi: vaikutukset khk-päästöihin, eri energiatavoitteisiin, ympäristö- ja terveysvaikutukset ym. kustannukset ja kustannustehokkuus.

Perusskenaario

Koottu energian käytön, tuotannon ja kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisprojektio vuoteen 2030

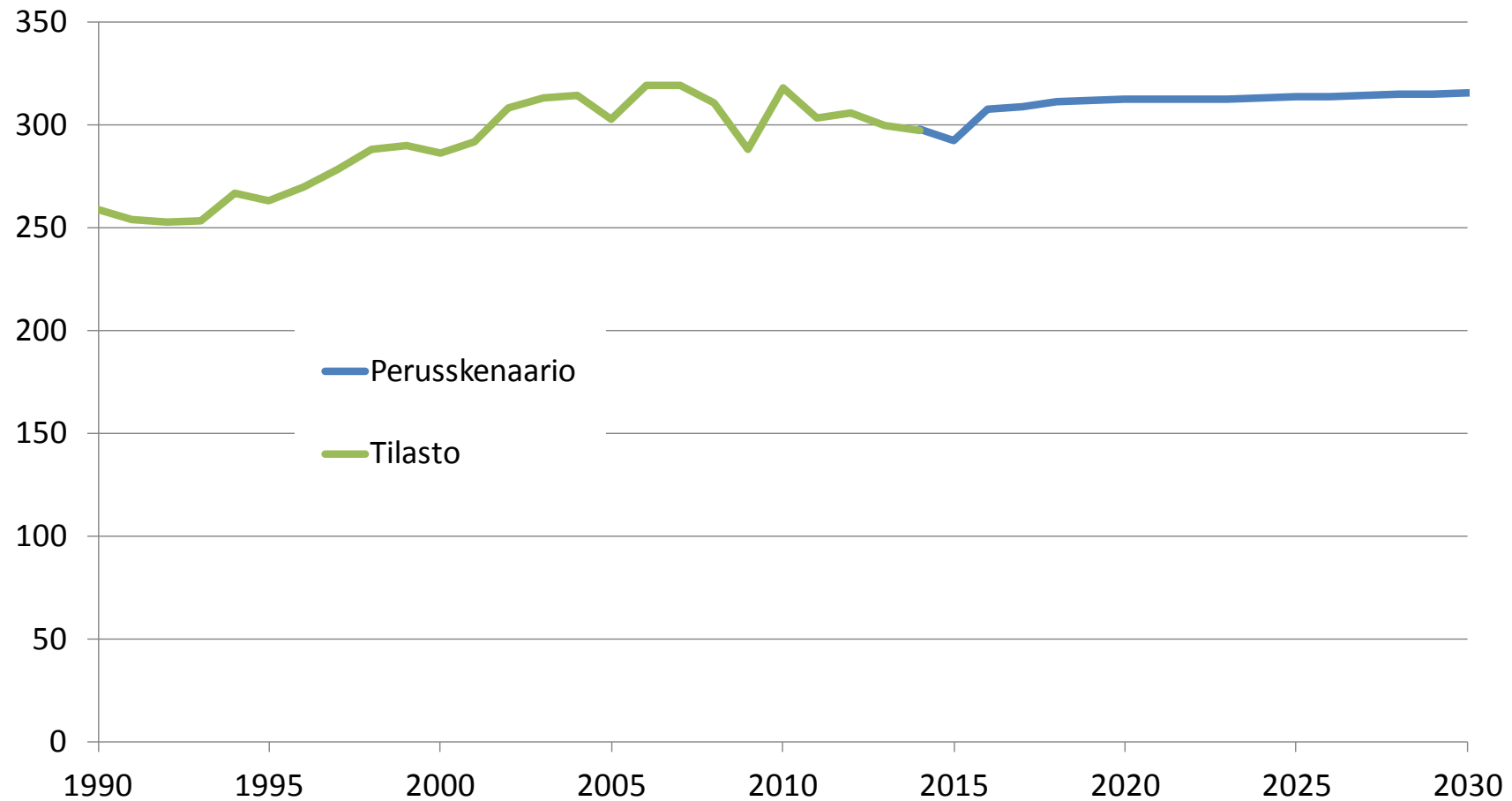
Ei ole ennuste, vaan projektio jossa energia- ja ilmastopoliittiset politiikkatoimet jäädytetty kevään 2016 mukaisiksi

Havainnollistaa jo päätettyjen politiikkatoimien vaikutus ja riittävyys suhteessa EU:n ja hallitusohjelman energia- ja kasvihuonekaasu-päästötavoitteisiin

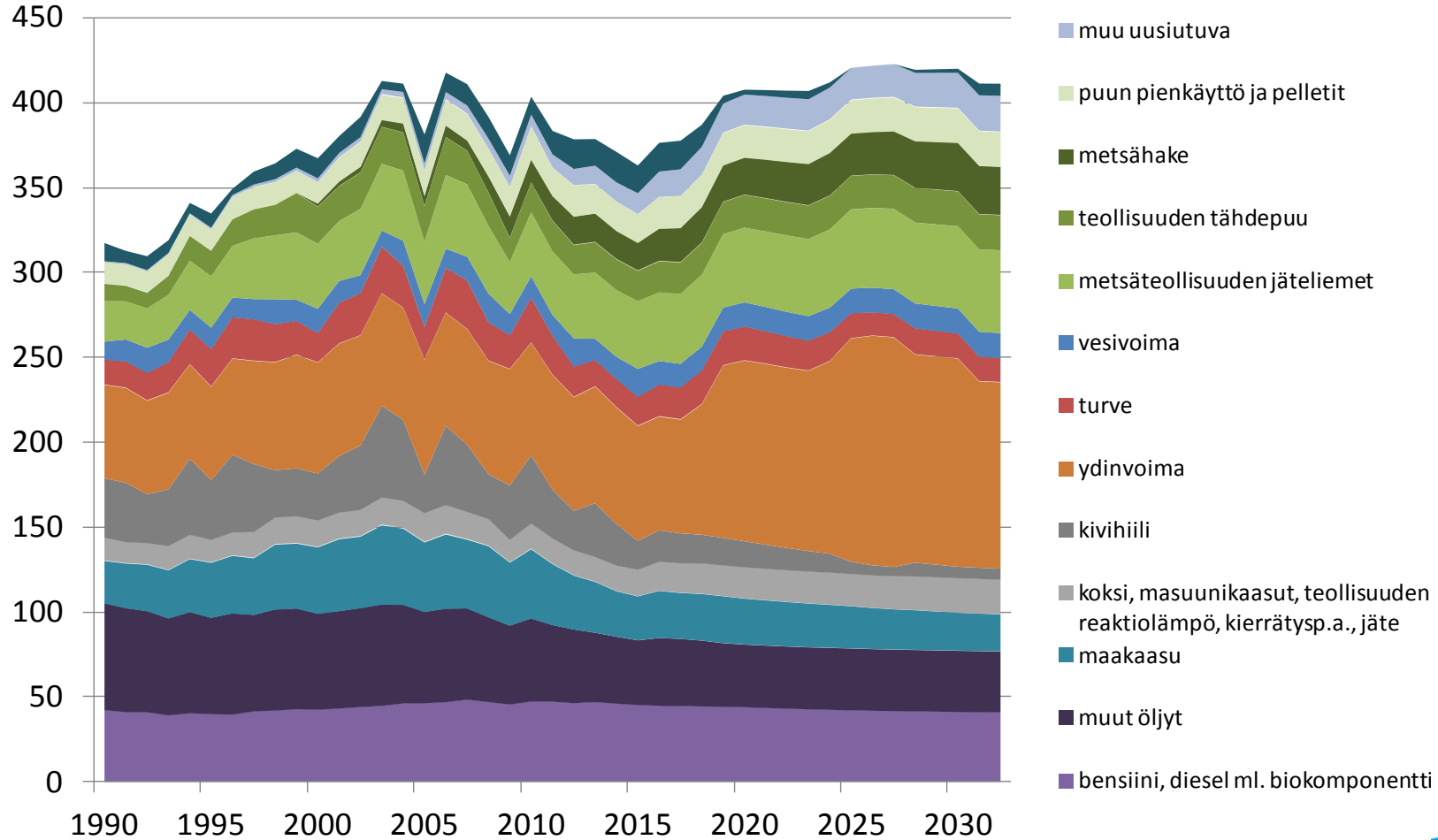
Perusskenaario

ENERGIAN LOPPUKULUTUS, TWh

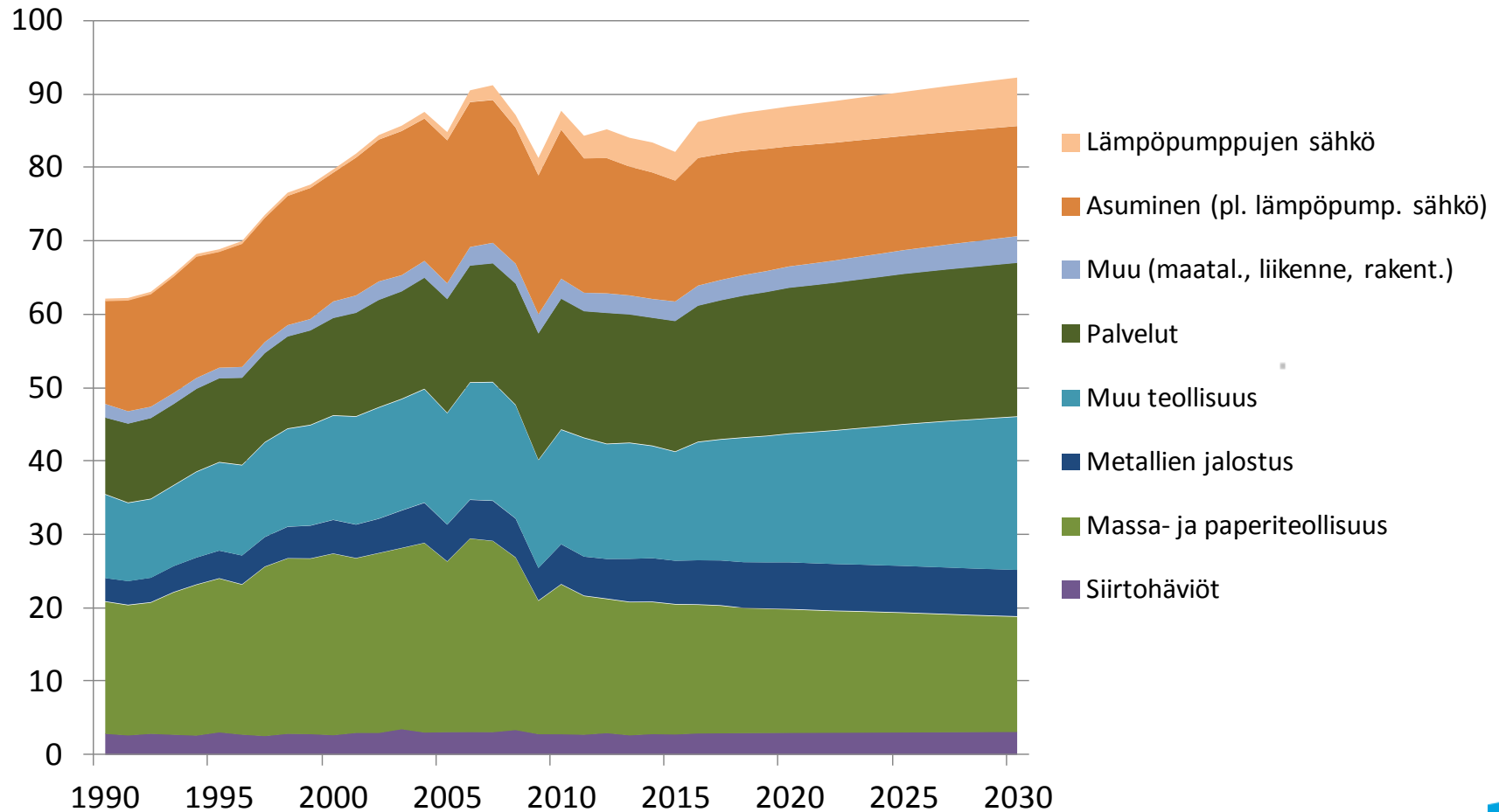
Perusskenaario

PRIMÄÄRIENERGIAN HANKINTA, TWh

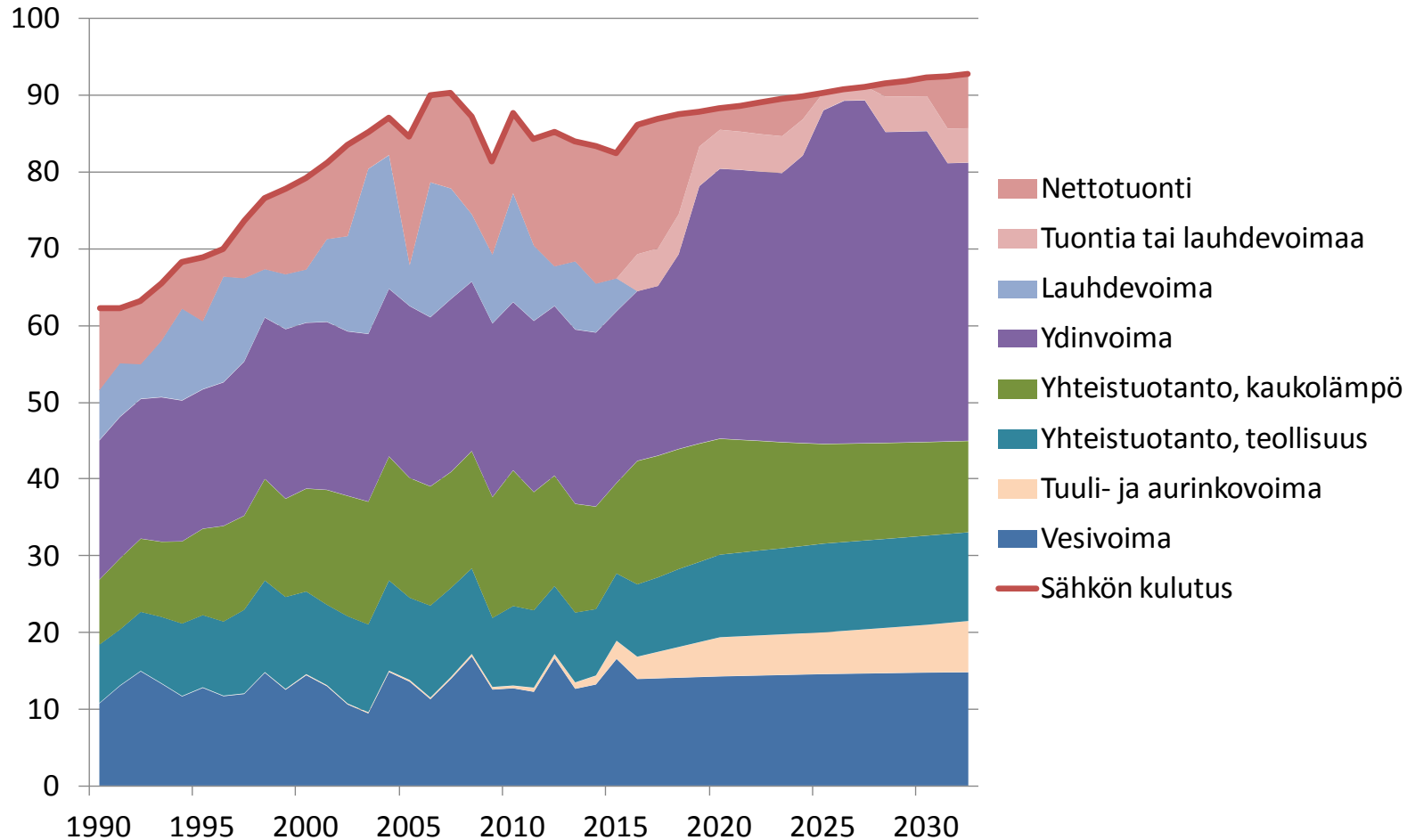
Perusskenaario

SÄHKÖN KULUTUS, TWh

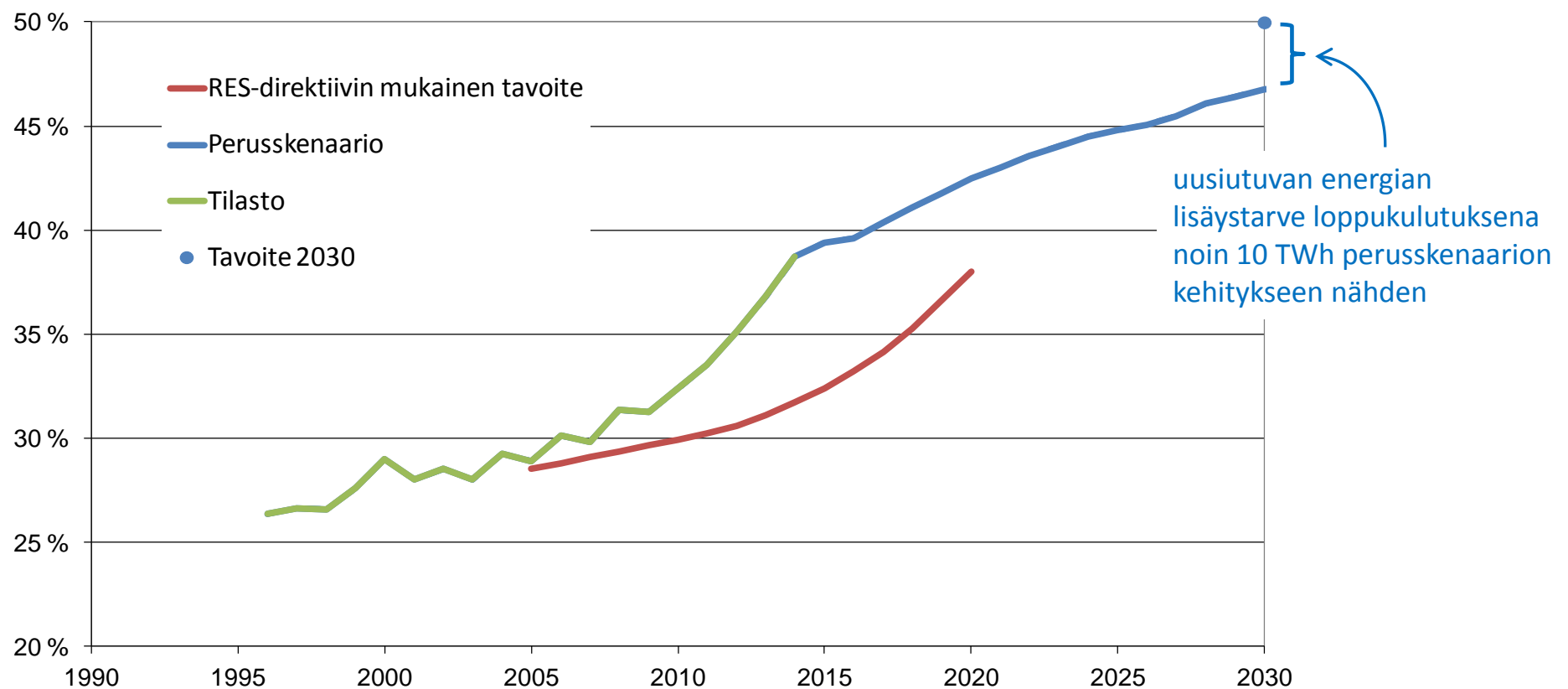
Perusskenaario

SÄHKÖN HANKINTA, TWh

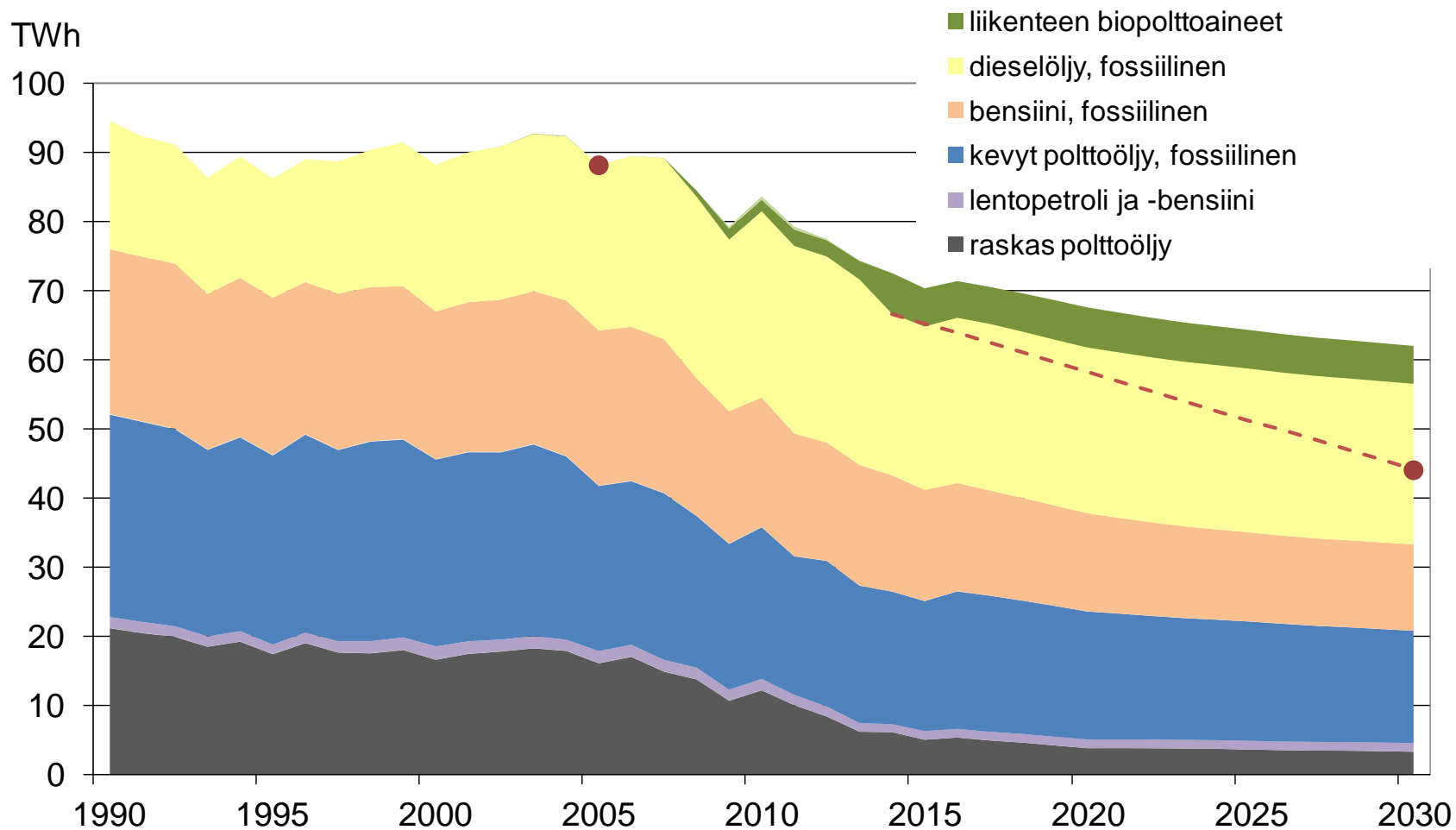

Uusiutuvan energian kehitys ja tavoite

UUSIUTUVAT ENERGIALÄHTEET, osuus (%) loppukulutuksesta

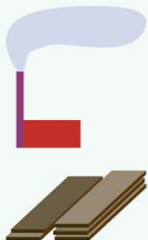

Öljynkäyttö perusskenaariossa

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU)

- Suunnitelmassa esitetään, millä toimilla ilmastonmuutosta hillitään päästökaupan ulkopuolisella sektorilla (EPKS)
- Suunnitelmaan sisältyy toimenpideohjelma, jossa esitetään, millä toimilla ihmisen toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä hillitään maataloudessa, liikenteessä, jätteiden käsittelyssä, teollisuuden F-kaasujen suhteen ja rakennusten erillislämmityksessä, sekä arviot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä ja politiikkatoimien vaikutuksista siihen.
- Valmistellaan koordinoitusti energia- ja ilmastostrategian kanssa
- Annetaan selontekona eduskunnalle, tavoitteena kevät 2017

Päästökauppa

sähkön- ja kaukolämmöntuotanto,
metallien jalostusteollisuus,
sellu- ja paperiteollisuus,
kemianteollisuus, lentoliikenne
ja rakennustuoteteollisuus

YM / RYMO

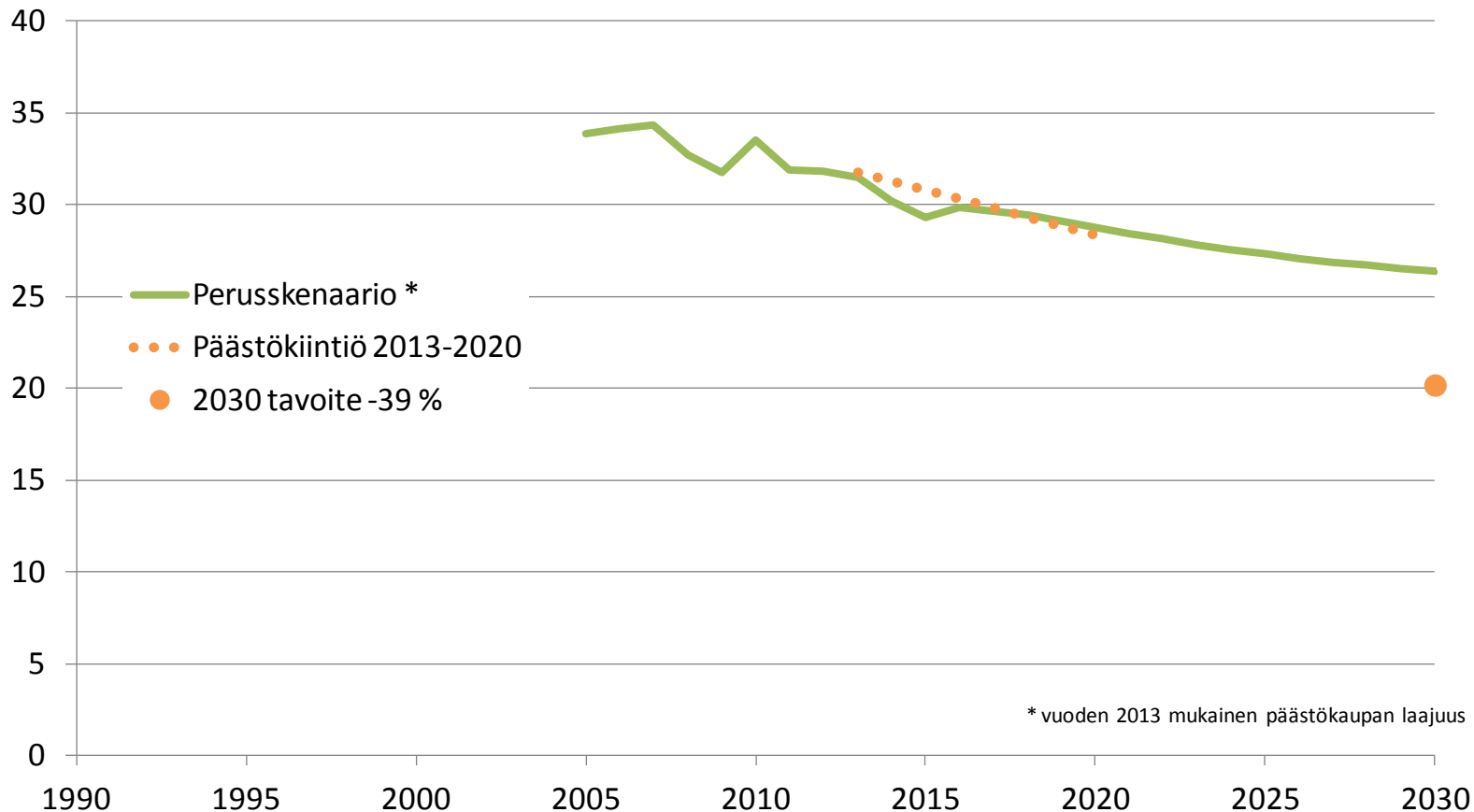
Ei-päästökauppa

liikenne, osa maatalouden päästöistä,
polttoaineitten käyttö rakennusten
lämmityksessä ja liikenteessä sekä
maatalous ja jätehuolto

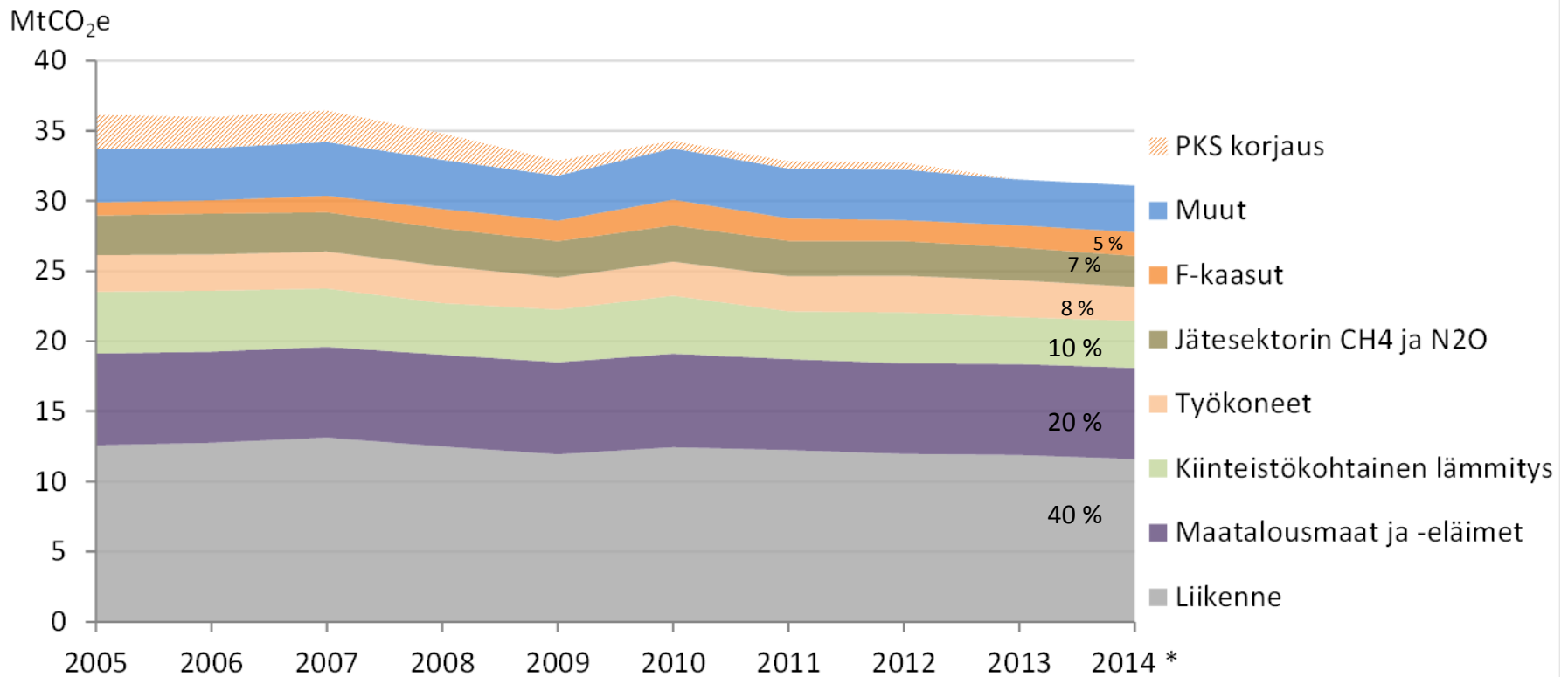

EU:n 2030 päästökaupan ulkopuolisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT, päästökaupan ulkopuoliset, Mt CO2 ekv

Suomen taakanjakosektorin päästökehitys 2005-2014

Päästövähennys jaksolla n. 9 %, huom. raportti tehty v. 2014 tilastoennakon mukaan, tuoreessa 12/2015 julkistuksessa päästöt 1,0 Mt alhaisemmalla tasolla v. 2014

Lähde: Vtt

Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta keskeiset tekijät kaavoituksessa, rakennuksissa ja rakentamisessa

Keskeiset tekijät alueidenkäytön suunnittelussa

- Yhdyskuntarakenne (erityisesti kaupunkiseudut)
- Maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen
- Täydennysrakentamisen edistäminen
- Edellytysten luominen uusiutuvan energian hyödyntämiselle (mm. lähienergiaratkaisut ja tuulivoimatuotanto)
- Edellytysten luominen ilmastonmuutoksen hillintää tukevalle elämäntavalle.

Rakentamisen ja rakennuskannan kannalta keskeiset tekijät

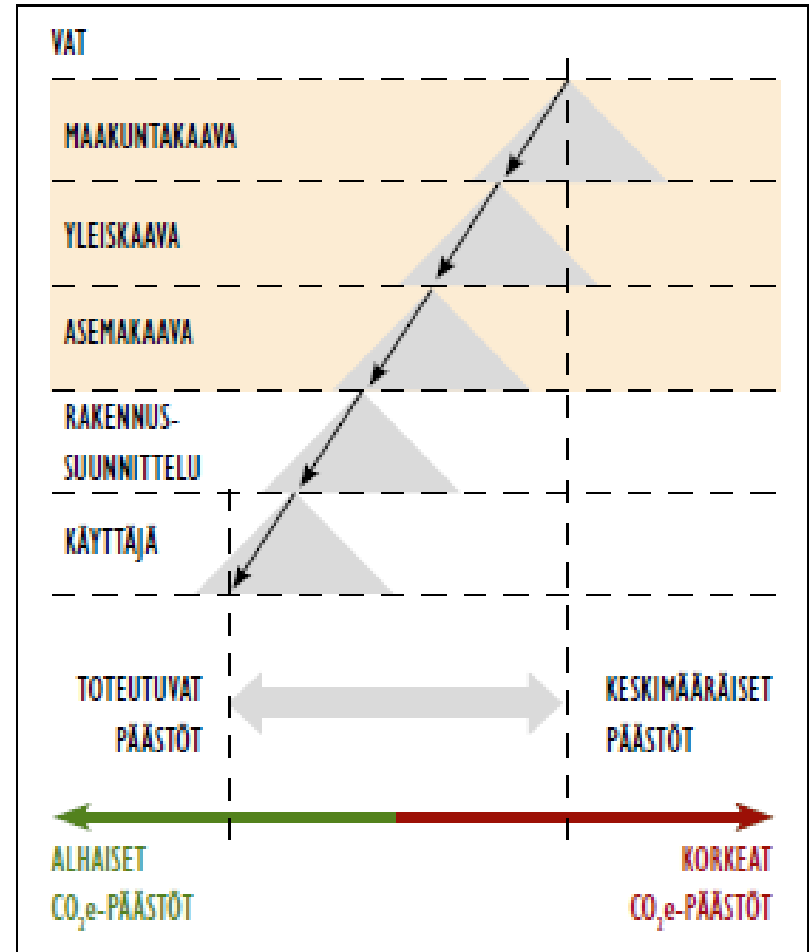
- Uudisrakentaminen (lähes nollaenergiarakentaminen)
- Korjausrakentaminen ja suunnitelmallinen kiinteistönpito
- Energian kulutus ja – tuotanto
- Resurssitehokkuus

Ilmastotavoitteita edistävä kaavoitus

Ilmastotavoitteita toteutetaan maankäytössä parhaiten silloin, kun ne on huomioitu läpi koko suunnitteluketjun.

Kauaskantoisimmat ratkaisut tehdään päätettäessä toimintojen sijoittumisesta suhteessa olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön ja palveluihin.

Keskeisimmät ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät ratkaisut tehdään suurilla kaupunkiseuduilla ja näiden lievealueilla.

Alustavia hahmotelmia toimenpiteiksi : alueidenkäyttö

Edistetään kaupunkiseutujen (alueidenkäytön ja liikkumisen) **toimivuutta** valtion ja kuntien välisillä sopimuksilla, uudistamalla valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä kehittämällä lainsäädäntöä. Kasvavilla kaupunkiseuduilla uudisrakentaminen ohjataan ensisijaisesti olemassa olevien palveluiden ja joukkoliikenteen piiriin. **Kasvavien keskusten ulkopuolella** maankäytön ohjausta kehitetään huomioiden alueiden kehittämistarve, luonnonvaratalouden uudet kehityssuunnat ja **pyrkimys paikalliseen energiatuotantoon**. Maaseutujen keskuksia ja kyliä vahvistetaan palveluiden paikallisen saatavuuden turvaamiseksi.

Täydennysrakentamisella hyödynnetään olemassa olevaa **infrastruktuuria**, **edistetään resurssitehokkuutta** sekä tuetaan joukkoliikenteen ja muiden palvelujen järjestämistä. Täydennysrakentamisen yhteydessä parannetaan elinympäristön laatua sekä hyödynnetään viherympäristön mahdollisuuksia osana ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista. (Huom! Täydennysrakentamisen ja käyttötarkoituksen muutosten edistämistä koskeva HE lähdessä lausunnolle kesäkuussa).

Maankäyttö- ja rakennuslain kehittämisessä **painotetaan kaupunkiseutujen kokonaisvaltaista, strategista suunnittelua sekä täydennysrakentamista ja hyvää elinympäristön laatua**.

Toteutetaan kuntien ja valtion yhteistyönä **kokeiluhankkeita** koskien alueidenkäytön suunnittelun kehittämistä, ilmastonmuutoksen hillintää ja digitalisaatiota.

Alustavia hahmotelmia toimenpiteiksi : uusiutuvan energiatuotannon edistäminen

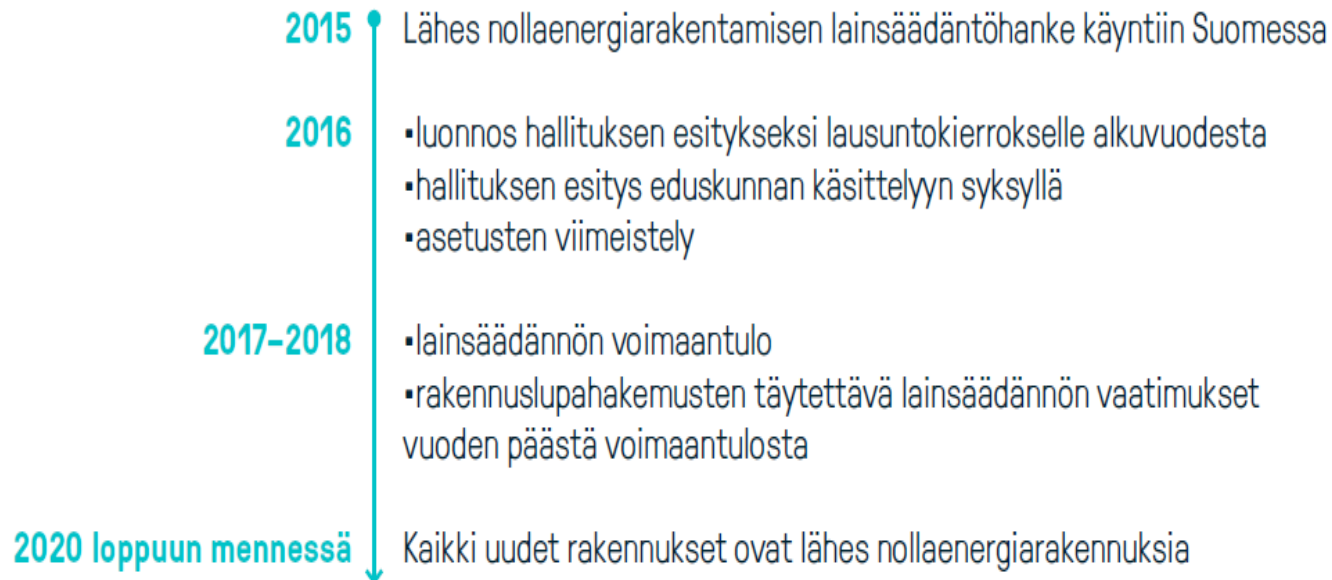
Varaudutaan Suomen tuulivoimapotentiaalin täysimääräiseen hyödyntämiseen.

Tuulivoimaloista aiheutuvien haitallisten vaikutusten minimoimiseksi tuulivoimarakentaminen pyritään ensisijaisesti keskittämään suuriin yksiköihin. Tuulivoimarakentamisen paikallista hyväksyttävyyttä parannetaan uusilla keinoilla, joiden kehittämisessä hyödynnetään kansainvälisiä kokemuksia.

Alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa sekä näiden ohjauksen kehittämisessä **varaudutaan aurinkoenergian hyödyntämiseen.** (Huom! Aurinkopaneeleita ja -keräimiä koskevaa maankäyttö- ja rakennuslain muutosta valmistellaan tällä hetkellä. Muutos liittyy hallitusohjelman toteuttamiseen ja kaavoituksen- ja lupamenettelyjen keventämistä koskevaan hankkeeseen.)

Lähes nollaenergiarakentamiseen siirtyminen

Vuoden 2020 loppuun mennessä kaikki Suomen uudet rakennukset ovat entistä energiatehokkaampia lähes nollaenergiarakennuksia.

Vuosina 2015–2017 uudistetaan myös Suomen rakentamismääräyskokoelma, johon uudisrakennusten energiatehokkuutta koskevat asetukset ja ohjeet sisältyvät. www.y.m.fi/rakentamismaaraykset